



# Veenbrand in het Franse onderwijs

## Reportage

Docenten en studenten in Frankrijk protesteren al maanden tegen het onderwijsbeleid. Maar er speelt meer. 'Het gaat om een betere wereld.'

Van onze correspondent  
Ariejan Korteweg

**PARIJS** Henri Martin, docent sociologie aan de universiteit van Nanterre, wijst naar het dak van een gebouw tegenover het stadhuis van Parijs. 'Zie je die spriet daar? Ernaast staat een cameraatje. Nee, dat is niet van de politie. Via dat cameraatje kunnen we zien of er genoeg demonstranten zijn. Gewoon thuis of op het werk. Wordt de cirkel te klein, dan komt er versterking.' Wat zou het universitair protest zijn zonder internet?

Al maandenlang voeren docenten en studenten in Frankrijk actie. Hun protesten gaan als een veenbrand door het land. Schijnbaar zonder leiders en toch goed georganiseerd, duiken ze op. In Amiens, Lyon, Toulouse, Rennes. En natuurlijk in Parijs, waar het verzet vaak speelse vormen aanneemt, zoals 'een actieve staking' - met openbare colleges, excursies en straatlessen.

Of zoals hier, op het stadhuisplein, waar een proteststoet in eindeloze processie rondraait, dag en nacht, al anderhalve week lang. 'Een mooi symbool', vindt Martin. 'Deze processie heeft geen begin, geen einde, en geen leiders.'

Martin (58) heeft het onderwijs zien teruglopen, zegt hij. 'Het geld en de beste leerlingen gaan hier naar de grote staatsscholen. Dat de universiteiten het desondanks nog zo goed doen, komt doordat we woekeren met het weinige dat we krijgen. Doet de verwarming in een lokaal het niet, dan gaan we er eens anders zitten.'

Het voorjaar van de woede, zo noemen de docenten en studenten hun acties. Mikpunt zijn de onderwijsvormingen, waarbij universiteiten worden verplicht meer samen te werken met het bedrijfsleven, onderzoekers die niet presteren worden gedwongen meer onderwijs te geven, prestaties van docenten in publicaties worden gemeten, en vertrekkende docenten soms niet worden vervangen.



Demonstratie van docenten en studenten bij het Panthéon in Parijs. Foto Julien Chatelin

In werkelijkheid is dat niet meer dan een aanleiding, zeggen Martin en zijn collega's. 'Dit raakt meer dan onderwijs alleen. We glijden onder Sarkozy af naar een samenleving van de minachting. Vrijheid, sociale rechtvaardigheid, solidariteit - dat alles wordt nu bedreigd. Het gaat om een betere wereld.'

De Verenigde Staten van president Obama kunnen daartoe pragmatische oplossingen aandragen, denkt de socioloog. De kwaliteit van Frankrijk ligt elders. 'Dit kleine land heeft ooit met zijn revolutie

licht gebracht in de wereld. Een dergelijke fundamentele benadering is nu weer aan de orde.'

Op de andere oever van de Seine ligt de Sorbonne, een van de oudste universiteiten van Europa. Daar vlakbij, bij het Panthéon, is het een hels kabaal. Met pannen, blikken, tabaksdoozjes, trekfluiten, pollepels en watertanks worden de geesten van wetenschappers als Marie en Pierre Curie wakker geschud om het protest te steunen.

Marie Poirier-Quinot (30) blaast

op een fluitje. Haar witte jas maakt haar herkenbaar als onderzoeker. Ze werkt aan medisch instrumentarium bij de universiteit van Orly. 'Onderwijs mag geen handelswaar worden', zegt ze. 'Daarom moeten bedrijfsleven en universiteiten bij elkaar uit de buurt blijven.'

Ze noemt het een grote vergissing falende onderzoekers te 'straffen' met meer onderwijs. 'Zo maak je van het onderwijs een afvalbak. Terwijl daar de nieuwe talenten worden gemedeed.' Ook zij vindt dat er op de universiteiten kan

worden gekort. Maar dan op de ondersteunende diensten, en niet op de onderzoekers en technici.

'Ik verzet me zolang ik hoop houd', zegt ze. 'Dat doe ik voor mijn kinderen, ik wil dat ze opgroeien in een samenleving waar iedereen dezelfde kans op goed onderwijs heeft. En ik hoop andere ouders wakker te schudden.'

De zomereksamen komen intussen dichterbij. Minister Valérie Pécresse van Hoger Onderwijs vindt dat de verloren tijd in de vakanties moet worden ingehaald. Buiten-

landse studenten - er zijn er meer dan 250 duizend - die vaak een tijdslimiet hebben, kunnen door de acties in de problemen komen.

De actievoerders willen voorlopig van geen wijken weten. Vandaag staat een protestdag voor het hele onderwijs - van kleuterschool tot universiteit - op de agenda. Al vermoedt Martin dat de processie niet eindeloos zal rondraaien. 'De overheid wil dit voor de paasvakantie oplossen. Toeristen denken toch al dat in Parijs elke dag de revolutie wordt afgekondigd.'